



16.4.2014

YM64/04/2014

Työ- ja elinkeinoministeriö

Viite Lausuntopyyntö
Hänvisning

Asia Ympäristöministeriön lausunto koskien työryhmän ehdotusta EU:n energiainfrastruktuuriasetuksen
Ärende mukaisen toimivaltaisen viranomaisen nimeämiseksi ja yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelyn järjestämiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö on lähettänyt lausunnolle ehdotuksen lainsäädännön muutostarpeista, joka koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja EY N:o 715/2009 muuttamista (347/2013, energiainfrastruktuuriasetus). Ehdotus on laadittu hallituksen esityksen muotoon. Ympäristöministeriö on ollut edustettuna kyseisessä työryhmässä.

Työryhmä ehdottaa säädettäväksi lain Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä ja pitää muutoksia seuraaviin lakeihin välttämättöminä: sähkömarkkinalaki, maakaasumarkkinalaki, talousvyöhykelaki, vesilaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, kemikaaliturvallisuslaki ja energiavirastosta annettu laki. Ehdotuksena on muuttaa myös ympäristönsuojelulakia ja lunastuslakia. Työryhmä ehdottaa energiainfrastruktuuriasetuksen 8 artiklan mukaiseksi kansalliseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi energiavirastoa. Viranomaisen tehtävänä on olla vastuussa yhteistä etua koskevien hankkeiden lupaprosessien helpottamisesta ja koordinoinnista. Lisäksi työryhmä ehdottaa, että asetuksen soveltamisalan hankkeiden lupamenettelyyn sovellettaisiin kolmesta vaihtoehdosta ns. c-vaihtoehtoa, joka on yhteistyöhön perustuva järjestelmä. Tässä järjestelmässä hankkeen lupaviranomaisilla olisi edelleen itsenäinen päätösvalta lupa-asioissa.

Ympäristöministeriö pitää työryhmän linjauksia pääosin kannatettavina. Energiainfrastruktuuriasetus edellyttää uuden lupamenettelyn koordinoitijärjestelmän luomista, jonka soveltamisalaan kuuluu lukuisia lupalakeja ja muuta sektorilainsäädäntöä. Kokonaisuuden hahmottaminen EU:n asetuksen perusteella Suomen järjestelmässä on haastava tehtävä.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä painottaa esityksessä selkeämmin, että asetuksen kansallisen täytäntöönpanon edellyttämien toimien valmistelu on jaettu kahteen osaan ja kahden työryhmän valmisteluvastuulle. Toisen osan muodostaa nyt lausunnoilla oleva ehdotus ja toista osaa valmistelee ympäristöministeriön työryhmä, jonka tehtävänä on laatia ehdotus tarpeellisista lainsäädäntömuutoksista koskien arviointimenettelyä ja ehdotus lupamenettelyä koskevaksi käsikirjaksi.

Ympäristöministeriö kannattaa toimintalinjaa, jonka mukaan energiainfrastruktuuriasetuksen edellyttämä kansallinen toimeenpano hoidetaan mahdollisimman vähäisin lakimuutoksina, koska menettely tulee koskemaan vain harvoja hankkeita. Koska asetus kuitenkin edellyttää uutta lakisääteistä lupamenettelyjen koordinoitijärjestelmää, missä asetuksen mukaiselle koordinoivalle viranomaiselle annetaan täysin uusi viranomaistehtävä, on jatkotyössä kiinnitettävä vielä huomiota siihen, missä määrin asetuksen mukaisia tehtäviä, määritelmiä ja Suomen kansallisen järjestelmän edellyttämää energiainfrastruktuuriprosessin konkretisointia tulisi ottaa lain tasolle ja missä määrin ohjeisiin. Viranomaisen tehtävät ja menettely tulee selkeästi ilmetä laista ja sen perusteluista, erityisesti asetuksen antaessa jäsenmaille harkintavaltaa ja erilaisia vaihtoehtoja täytäntöönpanon osalta.

Ympäristöministeriö korostaa, että ehdotuksessa hallituksen esitykseksi olisi otettava paremmin huomioon koko energiainfrastruktuuriasetuksessa kuvattu prosessi, jotta sääntelykokonaisuus hahmottuisi. Artiklan 10(1) a- ja b- kohdan mukaan lupaprosessiin kuuluu sekä lupahakemusten jättämistä edeltävä vaihe arviointineen että lakisääteinen lupamenettelyvaihe. Lisäksi asetuksessa edellytetään muun muassa yleisön osallistumissuunnitelman laatimista, tiedottamista hankkeesta ennen sen vireille tuloa ja mahdollisen aloitusneuvottelun järjestämistä. Tällä hetkellä ehdotuksessa painottuu liikaa lupamenettelyvaihe, eikä artiklassa 10(1) määritelty menettelyn kaksivaiheisuus käy riittävän selkeästi ilmi.

Ehdotuksen perusteluissa olisi myös hyvä eritellä ne sektorilakien mukaiset viranomaiset, joiden menettelyjen osalta energiavirastolla on toimivaltaa päättää aikataulutuksesta. Kyseeseen tulevat ainakin aluehallintovirastot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä rakennuslupien osalta kunnallinen taho. Asetuksen edellyttämä viranomaishierarkia tulisi ilmetä lain tasolla.

Energiaviraston tehtävät

Energiaviraston tehtävät toimivaltaisena viranomaisena suomalaisessa järjestelmässä tulisi koota ehdotuksen eri kappaleista yksityiskohtaisiin perusteluihin, kyseisen pykälän alle. Tällä hetkellä energiaviraston tehtäviä on mainittu useassa kohdassa ja kokonaisuutta on vaikea hahmottaa. Ympäristöministeriö kiinnittää huomioita siihen, että osa energiaviraston tehtävistä määräytyy myös asetuksen liitteen IV kautta. Liitteessä mainitut velvoitteet olisi tärkeää huomioida erityisesti siitä syystä, että ne ovat todennäköisesti sen luonteisia, että niistä olisi syytä säätää lain tasolla (esim. velvollisuus varmistaa julkisten kuulemismenettelyjen yhdistämisestä). Esityksen viimeistelytyön yhteydessä ja sen kiireellisyydestä johtuen olisi harkittava, onko tarkoituksenmukaista jättää energiaviraston tehtävien tarkempi määrittely ympäristöministeriön työryhmän työn yhteyteen, mikä toisaalta saattaa johtaa tarpeeseen muuttaa ehdotuksessa esitettyä lakia. Ympäristöministeriön työryhmässä saattaa tulla esiin myös muita muutostarpeita energiainfrastruktuurilakiin, joihin on hyvä varautua.

Asetuksessa on määrätty velvollisuudesta päivittää energiainfrastruktuurihankkeista kertovaa käsikirjaa tarpeen mukaan (Art 9(1)). Tämä olisi selkeästi energiaviraston tehtävä.

Taloudellisia vaikutuksia määriteltäessä olisi tuotava myös esiin, onko energiaviraston koordinoiva työ maksullista hankkeesta vastaavalle vai ei.

Käsikirja

Ehdotuksen yleisperusteluissa mainitaan, että arviointimenettelyjä koskevat muutokset ja lupaprosesseja koskeva käsikirja valmistellaan erikseen ympäristöministeriössä. Kirjaus on syytä täsmentää, sillä ympäristöministeriön asettaman työryhmän tehtävänä on *laatia ehdotus tarpeellisista lainsäädäntömuutoksista koskien arviointimenettelyjä ja ehdotus lupamenettelyjä koskevaksi käsikirjaksi*. Työ- ja elinkeinoministeriöllä on keskeinen rooli työryhmässä, käsikirjan valmistelussa ja jatkotyöhön liittyvän lainsäädäntötyön valmistelussa oman hallinnonalansa osalta. Ympäristöministe-

riölle kuuluisi luonnollisesti oman hallinnonalansa lainsäädäntötyön valmistelu. Käsikirjatyön viimeistely soveltuisi energiavirastolle.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että hallituksen esityksen viimeistely tapahtuu ministeriöiden välisenä yhteistyönä.

Kansliapäällikkö


Hannele Pokka

Neuvotteleva virkamies


Seija Rantakallio

